

Отримано: 04 лютого 2022 р.

Прорецензовано: 19 лютого 2022 р.

Прийнято до друку: 21 лютого 2022 р.

e-mail: kindratska@gmail.com

DOI: 10.25264/2311-5149-2022-24(52)-121-126

Кіндрацька Л. М. Міжнародний бухгалтерський облік: визнаємо чи заперечуємо. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка»: науковий журнал. Острог: Вид-во НаУОА, березень 2022. № 24(52). С. 121–126.

УДК: 657.01

JEL-класифікація: M41

Кіндрацька Любомира Максимівна,

доктор економічних наук, професор,

ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені В. Гетьмана»

МІЖНАРОДНИЙ БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК: ВИЗНАЄМО ЧИ ЗАПЕРЕЧУЄМО

У науковій статті наведено власні міркування щодо ролі міжнародного бухгалтерського обліку в економічній системі країни, формування з використанням його методик адресної інформації на запит користувачів. Доведено важливість глибокого розуміння приписів МСБО та МСФЗ та їх цілей для обґрунтування напрямів вдосконалення облікової практики та приведення фінансової звітності різних країн до загального формату, що є необхідною умовою забезпечення порівнянності звітних показників.

Ключові слова: міжнародний бухгалтерський облік, трансформація, модернізація облікової системи, адресна інформація, теорія бухгалтерського обліку.

Lubomira Kindratska,

Doctor of Economics, Professor,

State Higher Educational Institution «Kyiv National Economic University named after V. Hetman»

INTERNATIONAL ACCOUNTING: RECOGNIZING OR DENYING

The article is devoted to the author's views on the place and role of international accounting in the modern economic system of the country. It is noted that at any stage of evolution there will be a kind of problem niches that can and should be filled, especially in the theory of accounting. The issue of the possibility of working out accounting procedures in international accounting with the help of IFRS is considered. Emphasis is placed on the importance of targeted information, which can manifest itself in two main forms: semantic and pragmatic. IFRS is recognized as a target for improving accounting practices in terms of fair presentation of information in a comprehensible form.

It is noted that the requirements for financial reporting change as society's demands grow. The dynamism of society subordinates the development of financial reporting to changes in economic relations between business entities, which requires targeted and reliable information. The concept of stakeholders and the theory of stakeholders, which emphasize the interdependence of business entities and users of financial reporting, that is an important component of business success, have been recognized as a modern direction in the development of financial reporting.

It is recommended to recognize financial reporting as an object of institutional analysis, that develops in the context of intensifying social phenomena and institutions, which confirms the need for quality information to users in the process of providing them with relevant financial and nonfinancial information.

It is noted that there is no reason to compare the recommendations of IFRS and practical methods of international accounting, the creation of which is a priori impossible. The article proves that it is not the time for actualization of the international accounting issue.

Keywords: international accounting, transformation, modernization of the accounting system, address information, the theory of accounting.

Постановка проблеми. Обрання міжнародних стандартів фінансової звітності за основу реформування системи обліку в Україні, як загалом і в інших європейських країнах, активізувало певною мірою суперечливі дискусії у колі науковців, які займаються питаннями обліку, а також і практиків в частині обґрунтованості такого підходу.

Проте відходу назад вже не буде. Попередня облікова практика – морально застаріла, а відпрацьовані десятиліттями принципи формування методик обліку не відповідають потребам управління діяльністю суб'єктів господарювання в умовах поглиблення ринкових відносин. Безсумнівно, сучасна вітчизняна облікова система трансформувалася за багатьма напрямками з урахуванням міжнародної практики. Саме так можливо сформулювати обґрунтовану ідею трансформації, модернізації, гармонізації... Водночас, в процесі реалізації цієї ідеї, все таки поза увагою не залишалась облікова практика і традиції національної бухгалтерської школи, які і донині домішують у дослідженнях, правда, у контексті еволюції розвитку вітчизняної системи обліку.

Ще років з десять тому в обліковій практиці виокремилось багато проблемних питань, які потребують негайного вирішення. Як правило, процес їх розв'язання подавався як певний напрям вдосконалення теорії бухгалтерського обліку. Це логічно тільки частково, оскільки саме практика висуває нові завдання, виокремлюючи нові об'єкти обліку. Відтак, виникає об'єктивна необхідність підвести під ці зміни тверду наукову основу. Цілеспрямованість науковців у цьому напрямі не завжди супроводжувалася чітким розумінням проблеми.

Нині все активніше у публікаціях акцентується значення міжнародного бухгалтерського обліку, що, особисто у мене, асоціюється з певною міфологізацією системи бухгалтерського обліку суб'єктів господарської діяльності.

Перефразовуючи відомий вислів, є сенс підкреслити: межі вдосконалення обліку не існує. Це означає, що на будь-якому етапі еволюції існуватимуть своєрідні проблемні ніші, які можна і необхідно заповнювати, особливо в частині теорії бухгалтерського обліку.

У певному сенсі заповнення окремої ніші обґрунтовано вважати удосконаленням облікової теорії. З іншої сторони, до розв'язання облікової проблеми має стосунок конкретна особа, будь-то науковець чи практик. Відтак, це слід вважати їх внеском у процес вдосконалення облікової науки та практики, але тільки за умови чіткого розуміння практичної потреби запропонованих новацій – як для вітчизняної, так і зарубіжної практики. У цьому зв'язку важливо вести мову про міжнародну облікову логістику, а не про обліковий феномен, об'єднаний назвою – міжнародний бухгалтерський облік.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Для сучасного стану розвитку світової економіки характерне суттєве поглиблення міжнародних економічних відносин. На цьому фоні інституції кожної держави активно працюють над формуванням власної, адекватної вітчизняним реаліям, системи управління господарськими процесами у якій важливі функції відводяться обліковій діяльності. З огляду на це, безпідставно вести мову про використання в процесі побудови бізнесу єдиних типових схем. Водночас на протипагу цьому в облікову практику запроваджуються положення, передбачені міжнародними стандартами бухгалтерського обліку та фінансової звітності. Йдеться про єдині підходи до відображення в обліку стану активів, зобов'язань, капіталу та формування на цій основі інформації щодо зміни їх обсягів і структури.

З урахуванням зазначеного, практично всі наукові публікації останніх років так чи інакше зачіпають питання обліку фактів господарського життя відповідно до МСБО та МСФЗ.

Втім, нелогічно у цьому ракурсі вести мову про появу своєрідного облікового феномену – міжнародного бухгалтерського обліку. У цій статті зроблено спробу довести відсутність об'єктивних умов його існування. Хоча бухгалтерський облік і визнається мовою бізнесу, все таки слід урахувати, що бізнес у різних країнах має свою специфіку. Отож, це не логічно пов'язувати із міжнародним бухгалтерським обліком, що само по собі – не на користь запровадження в облікову термінологію поняття «міжнародний бухгалтерський облік».

Мета дослідження полягає у з'ясуванні об'єктивних умов для визнання або заперечення міжнародного бухгалтерського обліку з огляду на специфіку ведення бізнесу у країнах світу.

Виклад основного матеріалу. Стосовно міжнародного бухгалтерського обліку, мова повинна йти про певну облікову технологію – єдину для всіх суб'єктів бізнесу у всіх країнах, що неможливо як по формі, так і по суті. Є багато думок з приводу визнання міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ) базовою основою міжнародного бухгалтерського обліку [1-6]. Питання можна поставити інакше: як за допомогою МСФЗ відпрацювати облікові процедури в міжнародному бухгалтерському обліку?

Думаю, що ніяк. Та й звичайному бухгалтерові-практику такий підхід не цікавий. Його завдання – відповідати вимогам керівника бізнесом в плані постачання йому необхідної інформації для прийняття відповідних управлінських рішень. Облікова інформація, як справедливо свого часу (1999 рік) зазначали Г. Велш та Д. Шорт та засоби її передачі нерідко чинять суттєвий вплив на зацікавлених осіб [7, с. 34]. Певна річ, двадцять років по тому цей вплив вже став визначальним в процесі обґрунтування управлінських рішень і врахування комплексу факторів успіху господарської діяльності.

На цьому шляху суттєво підсилюється значення адресності інформації, що може проявлятися у двох основних формах: семантичній і прагматичній. Систематична міра інформації, як зазначає М. І. Бондар доцільна для встановлення вмісту інформації по суті, а прагматична забезпечує визначення її корисності, цінності для управління [8, с. 60].

У комплексі визначається напрямок розвитку нового інформаційного продукту системи бухгалтерського обліку. Це завжди потребуватиме коригування усталених методик обліку за традиційними об'єктами. «Вживуть» тільки ті методики, використання яких забезпечить формування адресної інформації про реальний стан бізнесу. Дослідникам проблем в обліковій сфері конкретної країни важливо не тільки чітко окреслювати цілі розвитку системи вітчизняного бухгалтерського обліку, але і максимально їх дета-

лізувати, на підставі глибокого розуміння приписів МСФЗ та їх мети. Тим не менше не варто ідеалізувати наперед визначені МСФЗ результати, оскільки МСФЗ не виключають активних дій у плані зміни підходів до формування облікової інформації, а скоріше навпаки.

Практично у кожній європейській країні реалізовується свій проект реформування, модернізації облікової системи. Якщо ж проект не орієнтовано на позитивний результат, він буде приречений на провал, оскільки ресурси на його реалізацію, удосконалення, просування рано чи пізно будуть вичерпані. Таким чином логічно визнати МСФЗ цільовим орієнтиром удосконалення облікової практики в частині справедливого подання інформації у доступній для сприйняття формі. Як саме? Ось тут і проблема, що вимагає постійного обговорення та зміни МСФЗ. По суті, в основі МСФЗ – концепції і принципи, і в жодному разі – не чіткі правила. МСФЗ – це не диктат їх розробників, а спроба узагальнення кращої практики з описом інформації, яка може бути корисною інвесторам та іншим користувачам. Логічно МСФЗ вважати системою принципів, методів і процедур складання фінансової звітності, які сформувалися внаслідок інтеграції економічних процесів й спрямовані на забезпечення єдиних підходів до підготовки комплексної інформації, що наведеться у фінансовій звітності. Якщо так оцінювати МСФЗ, то з їх використанням суб'єкти господарської діяльності різних країн беруть на себе відповідальність за відображення у фінансовій звітності якісної, прозорої та зіставної інформації. Можливість забезпечення порівнянності показників фінансової звітності визначає мету МСФЗ. У цьому випадку система бухгалтерського обліку має домінуюче значення. Тим не менше, і тут мова йде про облікові системи різних країн, а не про феномен міжнародного бухгалтерського обліку. Це вимагає від бухгалтера, до прикладу в Україні чи інших державах, глибоких знань методик обліку, нормативно – правової бази його регулювання та вміння їх застосування у практичній діяльності. Певна річ, професійний бухгалтер зобов'язаний глибоко розуміти всі приписи МСБО та МСФЗ. Втім, це далеко не знання міжнародного бухгалтерського обліку, а тільки підвищення власного знаннєвого потенціалу як можливості використання положень міжнародних стандартів (обліку та звітності), якщо це буде затверджено на законодавчому рівні країни.

У більшості випадків у практичній діяльності працівники бухгалтерських служб повинні не тільки вільно володіти фінансовою інформацією, але і чітко розуміти сутність фінансових категорій та понять. Набуття комплексних знань з бухгалтерського обліку і фінансів – непросте завдання, зокрема для тих, хто займається практичною діяльністю стосовно узагальнення облікових методик, уточнення визначень та трактувань окремих категорій, що використовуються у царині бухгалтерського обліку. У зв'язку з цим поступово формуються певні міжнародні угоди щодо приведення до загального формату процесу подання та інтерпретації бухгалтерської і фінансової звітності. Втім, це також не міжнародний бухгалтерський облік, а тільки напрямок специфічного бізнесу – вироблення порядку забезпечення порівнянності звітних даних. Безсумнівно, тут ключова роль відводиться міжнародним стандартам бухгалтерського обліку та фінансової звітності. Тим не менш, фінансову інформацію неможливо виробляти на якійсь фабриці її штампування. Предмет діяльності бухгалтера є таким же складним, як і будь-яка інша сфера комерційної діяльності. Може тому, в бухгалтерському лексиконі вкоренилося поняття «визнавати», що використовується для обліку, зокрема доходів і витрат за здійсненими господарськими операціями. Ось тут просто необхідні знання МСФЗ, оскільки розвиток комунікативної спрямованості фінансової звітності та інтерпретація її показників відбувається відповідно до інформаційних запитів користувачів. Певна річ, дуже складно гарантувати достовірність «визнання» доходів або витрат повною мірою. Складно, але необхідно, оскільки в разі визнання цих статей (доходів, витрат) вони офіційно стають елементами, які необхідно враховувати при підготовці фінансової звітності.

У зв'язку з цим не слід ігнорувати ймовірність виникнення певного облікового ризику у вигляді інформаційного шахрайства, що зумовлює обов'язковість доповнення облікових процедур контрольними з метою встановлення мотивації, визначення передумов здійснення такого шахрайства. У зв'язку з цим у сфері бізнесу активізуються функції облікових, фінансових і контрольних елементів. Тому фахівцям інших напрямків управління бізнесом (маркетинг, трудові ресурси і т.д.) все складніше ігнорувати важливу роль бухгалтерського обліку і фінансів. Навіть ті з них, хто не працює з цифрами (або працює дуже мало), звернувшись до бухгалтерського обліку, зможуть побачити ширшу і чіткішу картину стану бізнесу. Якщо цей бізнес виходить на міжнародний рівень, то фінансова звітність повинна складатися з урахуванням рекомендацій МСФЗ і, передусім, в частині оцінки її елементів. Під обліковою оцінкою розуміється результат професійного судження щодо імовірного розрахунку вартості активів, зобов'язань, капіталу, їх характеристик і властивостей з урахуванням невизначеності існуючих умов або майбутніх очікувань. По суті мова йде про підвищення корисності фінансових звітів. Просування МСФЗ у кожній окремій країні ініціюють конкретні регулятори (в Україні – це Національний банк, комісія фондового ринку і цінних паперів). Активність цього просування знову таки залежить від законодавчих ініціатив. Загалом, вимоги

до фінансової звітності змінюються по мірі зростання запитів суспільства. Динамізм суспільства підпорядковує розвиток фінансової звітності змінам економічних відносин між суб'єктами бізнесу, що потребує адресної та достовірної інформації. Сучасним напрямком розвитку фінансової звітності обґрунтовано визнано концепцію зацікавлених сторін і теорію стейкхолдерів, в яких акцентується взаємозалежність суб'єктів господарювання та користувачів фінансової звітності, що є важливою складовою успішності діяльності.

Безсумнівно, розвиток фінансової звітності зумовлює необхідність удосконалення методології аналізу як функції управління та побудови загальної парадигми обліку і аналізу, інакше аналітична інтерпретація показників фінансової звітності втрачає сенс.

У цьому контексті фінансову звітність логічно визнати об'єктом інституціонального аналізу, який розвивається в умовах активізації суспільних явищ і інститутів (права, освіти, економіки, політики), що підтверджує необхідність якісного інформування користувачів в процесі надання їм релевантної фінансової та нефінансової інформації для її використання як інструмента аналізу.

В ролі аналітика може виступати не тільки бухгалтер, а будь-який інший користувач інформації. Головне, щоб він базував свої аналітичні висновки на чіткому розумінні бухгалтерської природи аналізованих ним даних, сутності і принципів побудови рахункових алгоритмів та облікових процедур. На цьому, зокрема наголошував ще біля ста років тому відомий дослідник облікових проблем М. А. Блатов [3, с. 370]. Зазначене не втратило своєї актуальності і дотепер.

Підвищення якості фінансової звітності як вже підкреслювалося, можливе тільки із застосуванням положень МСФЗ в процесі її складання. Тим не менш, це не єдина умова, оскільки великою мірою це також залежить від ефективності інституційної структури країни і особливо її правової та політичної системи. Бухгалтерський облік розвивається в межах нормативно-правового поля, кожної окремої країни, внаслідок чого формується своєрідна, штучно створена і контрольована ззовні (у межах нормативно-правового поля) оригінальна інформаційна технологія, спроможна трансформувати бухгалтерську інформацію за вимогою її користувачів. Це потребує оперативного реагування облікової системи на зміну зовнішнього і внутрішнього середовища ведення бізнесу, у чому простежується прямий і зворотний зв'язок бухгалтерського обліку та управління.

Оскільки інтереси користувачів не тільки не збігаються, але нерідко є протилежними, то облікова система стає певною мірою персоніфікованою, що підтверджує недоцільність постановки питання про розвиток міжнародного бухгалтерського обліку. Якщо помилково підходи до обрання напрямів його розвитку можуть внести плутанину у процес застосування МСФЗ, то відхід від глибокого аналізу методик обліку конкретних об'єктів, які використовуються у різних країнах, може дати поштовх до повного ігнорування традицій, що склалися в обліковій практиці цих країн.

Вочевидь, нема жодних підстав співставляти рекомендації МСФЗ та практичні методики міжнародного бухгалтерського обліку, створення яких, априорі, неможливе.

Якщо методологічні передумови цього і мають місце, то вони цікаві тільки з точки зору філософії, і непридатні для практичної роботи. Загалом, методологія стосується конкретних принципів і концепцій, які детально розглядаються у МСФЗ. Саме це надає їм переваги при розробці національних стандартів бухгалтерського обліку, що цілком себе виправдало в Україні. З огляду на це основну тезу розвитку сучасної теорії бухгалтерського обліку можливо сформулювати так: вдосконалення необхідні, але без шкоди відпрацьованим механізмам в науці про бухгалтерський облік з усім її складним апаратом. Такий підхід свідчить про виділення нової галузі знань і в теорії інформації: виробництво інформації з урахуванням людського чинника, тобто запитів користувачів. Визнання зверхності МСФЗ у формуванні єдиних підходів до оцінки облікових об'єктів, підтверджує раніше висловлену думку, що бухгалтерський облік сприймається і буде сприйматися і в майбутньому як філософія всього бізнесу, його мова. У сенсі філософії мова йде про діалектичний метод пізнання процесів і фактів господарського життя. Що стосується мови – то ніколи він не стане єдиним як в плані спілкування людей різних країн, так і в плані бухгалтерського обліку. Якщо МСФЗ – це сприйняття інформації за єдиною методикою її формування та оцінки, то облікові методики навіть європейських країн завжди будуть відрізнятися.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Різні інтерпретації і пояснення не забезпечать вирішення облікових проблем, що виникатимуть, а тільки активізують елементи марності в обліковому процесі, що підтверджує необхідність уточнення положень МСФЗ на постійній основі. В процесі удосконалення бухгалтерського обліку важливо відштовхуватись від пізнавальної складності обліково-аналітичних даних і – урахувати проблему обмеження інформації, що виникає у цьому зв'язку. Йдеться про оптимальний обсяг звітних даних, використання альтернативних варіантів обліку, їх структурування з метою виключення, як інформаційних надмірностей, так і недопущення браку потрібної інформації.

Орієнтиром всіх можливих трансформацій в питаннях фінансової звітності, безсумнівно є її відповідність системі економічних інститутів, що склалися в конкретно взятій країні.

Реформування фінансової звітності на базі МСФЗ збагачує інформаційне середовище, підвищує рівень співвідношення теоретичних і прикладних питань обліку та економічного аналізу, забезпечує удосконалення традиційних і новітніх методів обліково-аналітичних досліджень.

Викладене підтверджує необхідність впровадження нової ідеології також і в процес професійної освіти, особливо в навчальних закладах. Головною складовою нової ідеології має вважатися трансформація знань викладача у компетенції студента. Викладач зобов'язаний мати чіткі позиції щодо питань бухгалтерського обліку. Цей висновок випливає з того, що знання є поєднанням різних складових: досвіду, цінностей, розуміння фактів і процесів господарської діяльності.

Другою складовою ідеології освіти у прив'язці до бухгалтерської професії є підвищення кваліфікації практиків на рівні суспільного та міжнародного визнання. Все це дає підстави характеризувати роботу бухгалтера як високоінтелектуальну сферу, зважаючи на повсюдне впровадження в облікову практику прогресивних високотехнологічних інформаційних технологій.

Як видно, проблем для дослідження є багато. У статті доведено, що актуалізація питання щодо міжнародного бухгалтерського обліку поки що не на часі.

Водночас у майбутньому на розробку його концептуальних теоретичних основ будуть спрямовані зусилля як науковців, так і практиків. Об'єктивна передумова цьому – запровадження розширеної мови бізнес звітності – XRRL, як відкритої специфікації, призначеної для опису фінансових документів компанії різних видів власності. У цьому сенсі мова йде про дослідження проблем щодо передачі інформації фінансової звітності.

Література:

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення: 04 січня 2022 р.).

Zakon Ukrainy «Pro bukhgalterskyi oblik ta finansovu zvitnist v Ukraini» [Law of Ukraine "On Accounting and Financial Reporting in Ukraine"] <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>> (2022, January 04). (in Ukrainian).

2. Рафальська К., Груба Р. Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ). URL: <https://www.bdo.ua/uk-ua/services-2/consulting/ifrs>. (дата звернення: 04 січня 2022 р.).

Rafalska, K., Hrubia, R. Mizhnarodni standarty finansovoi zvitnosti (IFRS) [International Financial Reporting Standards] <<https://www.bdo.ua/uk-ua/services-2/consulting/ifrs>> (2022, January 04). (in Ukrainian).

3. Запровадження міжнародних стандартів бухгалтерської звітності. URL: <https://mof.gov.ua/uk/zaprovadzhenja-mizhnarodnih-standartiv-finansovoi-zvitnosti> (дата звернення: 16 січня 2022 р.).

Zaprovadzhennia mizhnarodnykh standartiv bukhgalterskoi zvitnosti <<https://mof.gov.ua/uk/zaprovadzhenja-mizhnarodnih-standartiv-finansovoi-zvitnosti>> (2022, January 16). (in Ukrainian).

4. Лучко М. Р., Бенько І. Д. Облік і фінансова звітність за міжнародними стандартами. – Тернопіль : Економічна думка ТНЕУ, 2016. 360 с. URL: <http://dspace.wnu.edu.ua/bitstream/316497/18078/1/%D0%9A%D0%BD%D0%B8%D0%B3%D0%B0%20%D0%9C%D0%A1.pdf>. (дата звернення: 20 січня 2022 р.).

Luchko, M. R., Benko, I. D. (2016). Oblik i finansova zvitnist za mizhnarodnymi standartamy [Accounting and financial reporting according to international standards]. – Ternopil : Ekonomichna dumka TNEU [Ternopil: Economic Thought of TNEU], 360 s. (2022, January 20). (in Ukrainian).

5. Дубовая В. В. Міжнародні стандарти фінансової звітності: навчальний посібник. – Полтава: ПолтНТУ, 2017. 312 с. URL: <http://reposit.nupp.edu.ua/bitstream/PolNTU/3611/1/%D0%9C%D0%A1%D0%A4%D0%97%20%D0%BA%D1%83%D1%80%D1%81%20%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%86%D1%96%D0%B9%202.pdf>. (дата звернення: 04 січня 2022 р.).

Dubovaia, V. V. Mizhnarodni standarty finansovoi zvitnosti [International standards of financial reporting]: navchalnyi posibnyk [a textbook]. – Poltava: PoltNTU. 312 s. <<http://reposit.nupp.edu.ua/bitstream/PolNTU/3611/1/%D0%9C%D0%A1%D0%A4%D0%97%20%D0%BA%D1%83%D1%80%D1%81%20%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%86%D1%96%D0%B9%202.pdf>> (2022, January 04). (in Ukrainian).

6. Зубілевич С. Я., Мазина О. І., Рогозний С. А., Карпачова О. В., Дядюн О. О. МСФЗ: Короткий курс для практиків. – Х.: ТОВ «ХАРКОВ-ДРУК», 2020. 364 с. URL: <http://ir.nusta.edu.ua/handle/123456789/5278>. (дата звернення: 09 січня 2022 р.).

Zubilevych, S. Ya., Mazina, O. I., Rohoznyi, S. A., Karpachova, O. V., Diadiun, O. O. (2020). MSFZ: Korotkyi kurs dlia praktykiv [IFRS: A short course for practitioners]. Kh.: TOV «KhARKOV-DRUK». 364 s. <<http://ir.nusta.edu.ua/handle/123456789/5278>> (2022, January 09). (in Ukrainian).

7. Велш Г. А., Шорт Д. Г. Основи фінансового обліку: пер. з англ. Київ: Основи, 1999, 943 с.

Velsh, H. A., Short, D. H. (1999). Osnovy finansovoho obliku [Short DG Fundamentals of financial accounting]: per. z anh [trans. from English]. Kyiv: Osnovy. 943 s. (in Ukrainian).

8. Бондар М. І. Бухгалтерський облік як інформаційна підсистема системи управління. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка» серія: Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку*. 2012. № 721. С 58-62.

Bondar, M. I. (2012). Bukhhalterskyi oblik yak informatsiina pidsystema systemy upravlinnia [Accounting as an information subsystem of the management system]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu «Lvivska politekhnik» seria: Menedzhment ta pidpriemnytstvo v Ukraini: etapy stanovlennia i problemy rozvytku* [Bulletin of the National University "Lviv Polytechnic" series: Management and Entrepreneurship in Ukraine: stages of formation and problems of development]. № 721. S 58-62. (in Ukrainian).